

Nevzat KAYA
Süleymaniye Kütüphanesi Müdürü

Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Eserleri

Süleymaniye kütüphanesinde hat, tezhib, cilt ve ebru gibi geleneksel sanatlarımızın en güzel örneklerini bir arada görmek mümkündür. Tarihi çok eski, bin yılın üzerinde, müellif hattı, tek nüsha, sultanlara ithaf edilmiş kıymetli eserler bulunmaktadır.

Türk İslam geleneğinde kütüphanenin merkezinde cami, kitabın merkezinde Kur'an-ı kerim bulunmaktadır.

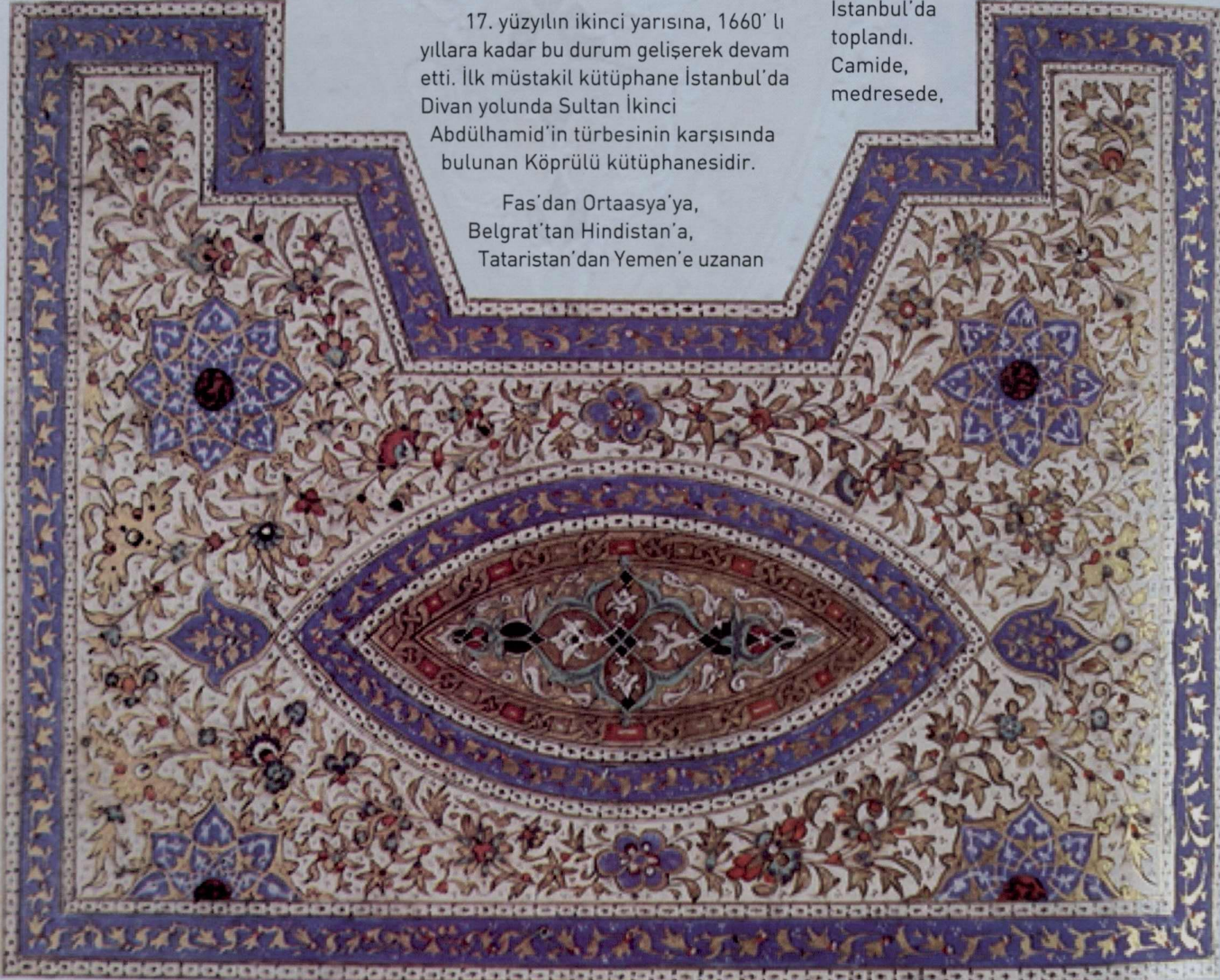
Kur'an-ı kerim yapıp bir araya kitap haline getirildikten sonra diğer nüshaları yazılıp çoğaltılırken, Kur'an-ı kerim'in daha iyi anlaşılabilmesi için

etrafında tefsir, hadis, fıkıh konularında kitaplar yazıldı. Bunları tarih, coğrafya, biyografi, tıbb, filoloji, felsefe, matematik, hendese, astronomi gibi bilim dallarında kitapların te'lifi takib etti. Yapılan tercüme faaliyetleri ile birlikte oluşturulan kitaplar, ilk önce mescid ve cami içlerinde kütüphaneleri meydana getirdi.

17. yüzyılın ikinci yarısına, 1660' lı yıllara kadar bu durum gelişerek devam etti. İlk müstakil kütüphane İstanbul'da Divan yolunda Sultan İkinci Abdülhamid'in türbesinin karşısında bulunan Köprülü kütüphanesidir.

Fas'dan Ortaasya'ya,
Belgrat'tan Hindistan'a,
Tataristan'dan Yemen'e uzanan

geniş coğrafyada yazılan, istinsah edilen, okunan, mukabele edilen, ciltlenen, tezhiplenen kitapların bir kısmı İslam dünyasının çeşitli ilim merkezlerinde toplandı. Büyük bir kısım yazmalar ise Osmanlı devleti zamanında Padişahından esnafına kadar daha çok hüsnü kabul gördüğü Anadolu'da ve daha ziyade İstanbul'da toplandı. Camide, medresede,

tekkede, dergâhda, muallimhanede toplanan kitaplardan oluşturulan vakıf kütüphaneleri, devletin bu konuda ileri gelen uzmanları daha iyi muhafaza ve daha güzel hizmet verilmesi düşüncesiyle bir araya toplamaya karar verirler. İlk olarak Çarşamba'da Yavuz Selim'de Medresetü'l-mütehassisin'e birkaç kütüphane götürülür. Daha sonra oradan vazgeçilir. 1918 yılından sonra Yavuz Selim'e gidenler de dahil olmak üzere kütüphaneler Süleymaniye külliyesinin bir ve ikinci medreselerinde toplanmaya başlanır.

Sonradan bağış yapılan ve satın alınan koleksiyonlarla birlikte bugün 127 irili ufaklı kütüphane bu medreselere toplanmış "Süleymaniye Kütüphanesi" adı altında hizmet vermektedir.

eden Süleymaniye isimli koleksiyon Camiin ibadete açıldığı tarihten sonra cami içerisinde oluşan ve giderek çoğalan kitaplar, Sultan I. Mahmud zamanında (1730 - 1754) Sadrazam Köse Mustafa Bahir Paşa delaletiyle camiin içerisinde sağ tarafta bulunan yan balkonun altında demir parmaklıklarla çevrilmiş mekanda toplanır. 1918 yılında külliyenin 2. medresesinde bugünkü yerine nakledilir.

Hamdullah Suphi Tanrıöver'in Maarif vekilliği zamanında Halil Ethem bey başkanlığında kurulan heyet marifetiyle Ankara Etnografya müzesine konacak olan ve burada toplanan müzelik kültür varlıkları çalışmaları bitince Ankara Etnografya Müzesi binası yapıldıktan sonra 1952 yılında Ankara'ya trenle gönderilir. O tarihten sonra birinci medrese de Süleymaniye Kütüphanesi Müdürlüğü'nün hizmetine verilir.

Süleymaniye kütüphanesinde 72.447 adet yazma olmak üzere toplam 134.853 adet kitap bulunmaktadır.

Fatih, Sultan Ahmed, Ayasofya, Hamidiye ve Laleli isimleri altında Padişah kütüphaneleri bulunan Süleymaniye kütüphanesi içerisinde halkın her kesiminden insanların kurmuş oldukları vakıf kütüphaneleri yer almaktadır.

Süleymaniye kütüphanesinde hat, tezhib, cilt ve ebru gibi geleneksel sanatlarımızın en güzel örneklerini bir arada görmek mümkündür. Tarihi çok eski, bin yılın üzerinde, müellif hattı, tek nüsha, sultanlara ithaf edilmiş kıymetli eserler bulunmaktadır.

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİNİN BÖLÜMLERİ

1- Kataloqlama ve Tasnif : Kütüphanede bulunan 134.853 eserin kartoteks fişleri çıkartılmış ve kutularına yerleştirilmiştir. Kartoteks kutularında, yazar ismine, kitap adına ve konularına göre yerleştirilmiş fişlere bakmak suretiyle okuyucular kitaplara ulaşabilmektedir.

Kütüphaneye dışarıdan kitap ve kitap dışı belgelerin gelmesi devam etmektedir. Yeni gelen kitapların, kütüphanecilik yönünden işlemleri yapılmaktadır. Yazmalar,

Yazma Bağışlara, eski harfli matbular, Basma Bağışlara, yabancı dilde olanlar, Yabancı Diller bölümlerine kayıtları yapıldıktan sonra okuyucuların hizmetine sunulur.

2- Mikrofilm Servisi : Mikrofilm servisi 1950 yılında kurulmuştur. Türkiye'de kurulan ilk mikro-film servisidir. Bu servisin faaliyete geçmesiyle, muhtelif sebeplerden dolayı harap olmaya yüz tutmuş eserlerden başlamak üzere, tek nüsha, müellif hattı, tezhib, minyatür ve hat bakımından kıymetli olan yazmaların mikrofilmleri çekilmeye başlanmıştır.

Yazma eserler kitaba zarar verdiği için fotokopiye konulmamaktadır. Kıymetli olmaları ve vakıf şartlarından dolayı kesinlikle kütüphane dışına çıkarılmalarına izin verilmemesi sebebiyle hizmet kütüphanede verilmektedir.

Mikrofilm servisinin iki ana görevi vardır:

a-Arşiv Kurmak: Kıymetli yazma, eski harfli basma kitap, hat ve vesikanın filmini çekmek suretiyle mikrofilm arşivi kurmak. Bu serviste şimdiye kadar 5000 adet mikro-film arşivlenmiştir.

Çekim devam etmektedir.

Hizmet Etmek: Kütüphaneye gelemeyen, uzakta bulunan ancak kütüphanenin kitaplarından faydalanmak isteyen araştırmacıların başvuruları mikro-film servisine yerine getirilir. İstenen eserin mikro-filmi hazırlanır, ücreti karşılığında veya mübadele suretiyle ilgiliye gönderilir.

Kıymetli Basma Eserleri Bilgisayar Ortamına Aktarma Servisi : 1999 yılına kadar okuyucularımıza sadece mikro-film yoluyla hizmet verilebiliyordu. Ancak bu sistem hem zaman alıyor ve hem de pahalı bir sistem olduğundan bilhassa Türk okuyucularımız güçlük çekiyorlardı.

Eserlerin bilgisayara aktarılıp o yolla okuyucuya hizmet verilebilir mi düşüncesiyle çalışmalara 1999 yılında başlandı. Bilgisayar uzmanları ile görüşüldü. Bilgisayar ve fotoğraf konusunda açılan fuarlar bir bir gezildi. İlgililerden bilgi alındı. Avrupa'da bu iş için yapılmış kameraların bulunduğunu ancak çok pahalı olduğu öğrenildi. Bir dostumun delaletiyle Sirkeci'de Nikon fotoğraf makinelerinin tamirlerini yapan Suer İzat beyle tanıştım. Suer İzat bey ve kızı Ekin hanım beraber bize yardım ettiler. Bilgisayar, printer bulundu, çekimler yapıldı. Uygun bir fotoğraf makinesi etrafına bir takım parçalar eklenirse bu işin olabileceğine kanaat getirildi. Ancak bu konuda ne bilgimiz ne de paramız vardı.

Para bulundu, cihazlar geldi. Eski mikro-film kamerasına fotoğraf makinesini mengenelerle yerleştirmek suretiyle çekime başlandı. 2000 yılı deneme çalışmalarıyla geçti. 2003 yılı ortalarında dört kamera ile çekime başlandı. Şimdi yedi kamera ile çekim yapıyor.

Kısa zamanda bu kadar cihaza ulaşmamız, bunların alt yapısı, server ve yedekleme üniteleri, kütüphanenin bilgisayar

ağıyla donanımı ve akşam ikinci vardiya ücretleri Evyap Ailesi tarafından karşılandı. Ve hala yardımları devam ediyor.

Bu serviste 47500 kitabın fotoğrafları çekilerek arşive yerleştirildi. Okuyucularımız okuma salonunda bilgisayardan kitapları okuyorlar. Kitaplarımız okuyucumuzun elinde saatlerce kalmıyor. Okuyucumuz kitabın bir kopyasını almak isterse 10 dakikada CD si hazırlanıp kendisine veriliyor.

4- Yazma ve Nadir Eserler Restorasyon ve Araştırma Merkezi : Bu bölüm, zamanın yıpratıcı tesiriyle yaprakları kırılıp hale gelmiş, cildi bozulmaya başlamış, tehip ve cetvelleri, şirazi bozulup dağılmış, rutubetten yaprakları pamuklaşmış veya mantarlar oluşmuş, böcekler tarafından tahrip edilmiş kıymetli yazma eserlerin orijinallerine uygun olarak cilt ve onarımlarının yapıldığı yerdir.

Buraya gelen eserler evvela dezenfekte edilir. Kitap veya belge hasta ise hastalığı teşhis edildikten sonra imkanlar ölçüsünde tedavi edilir ve daha sonra tamir edilir. Onarımları biten kitapların dikişleri yapıp, şirazeleri örüldükten sonra cilt bölümüne gönderilir. Klasik tarzda devrinin özelliklerine uygun olarak ciltlenir. Her çeşit deri, ebru, kumaş kaplı ve lake ciltler tamir edilir, gerekirse yeniden yapılır. 1956 yılında "Cilt ve Patoloji Servisi" adı altında kurulan bu bölüm Süleymaniye kütüphanesi yazmalarıyla birlikte İstanbul ve çeşitli illerimizde bulunan yazma eserlerin bakım ve onarımlarını kapasitesi ölçüsünde yapagelmıştır. Ayrıca bu bölümde yurt içi ve uluslar arası düzeyde çeşitli zamanlarda kurslar düzenlenmek suretiyle muhtelif yazma eser kütüphanelerine bu konuda eleman yetiştirilmiştir.

İhtiyaçları karşılamakta güçlük çeken bu servisi Kültür Bakanlığı 1990 yılında büyütme kararı aldı. Birisi tamir diğeri araştırma merkezi olmak üzere iki merkez kurulmasına karar verildi. Bu iş için ihaleye verilmek suretiyle Avrupa ve Amerika'ya bir heyet gönderildi. Giden heyete, "Yazma ve Nadir Eserler Patoloji ve Restorasyon Araştırma Merkezi" ile "Yazma ve Nadir Eserler Restorasyon Merkezi" nin kurulması hakkında 1990 yılında ayrı ayrı iki fizibilite raporu hazırlattırıldı.

Yazma ve Nadir Eserler Restorasyon ve Araştırma Merkezlerinin fiiliyata geçirilebilmesi için İstanbul'da Süleymaniye Kütüphanesi çevre duvarları içerisinde Zarifi Bey konağının bulunduğu arsa üzerinde bir binanın yapılmasına 1993 yılında başlandı. Diğer taraftan kurulacak merkezlerin laboratuvarlarında kullanılacak alet ve edevat alınıp hazırlandı.

Yazma ve Nadir Eserler Patoloji ve Restorasyon Araştırma Merkezinde:

A. Patoloji Açısından

a- Ülkemizde bulunan el yazmaları, nâdir basmalar,

fermanlar, murakkaalar, arşiv malzemesi gibi paha biçilmez değerdeki eserlerimizde kullanılmış olan kağıt, mürekkep, yapıştırıcı, boya ve deri cinslerinin araştırılması ve tesbit edilmesi;

b- Mantarlı, asitli, kurt yenikli, kirli ve lekeli, sayfaları yapışmış ya da taşlaşmış boya ve mürekkebi bozulmuş surette hasta olan kitap ve belgelerin hastalığını teşhis etmek, bozulmayı durdurmak ve iyileştirebilmek için çareler aranması;

c- Eserlerimizin onarımında kullanılacak kağıt, mürekkep, yapıştırıcı, boya ve deri cinslerinin araştırılması test ve ölçümlerinin yapılması;

d- Malzemelerin geçen zaman içinde eserler üzerinde yaptığı fiziksel, kimyasal, biyolojik ve diğer zararların incelenerek tespit ve teşhis edilmesi;

e- Hastalıkların tedavisinde uygulanabilecek metotların geliştirilmesi;

f- Uygun kağıt üretiminin yapılması;

g- Bu eser ve belgelerin halen buldukları veya muhafaza edilmek üzere yeni yapılacak binalardaki ortamların araştırılması ve bundan sonra çıkacak sonuçlara göre hareket edilmesi.

B. Restorasyon Açısından:

a- Ülkemizde bulunan yazma ve değerli basma eserlerin, fermanların, murakkaaların, haritaların bakımı, tedavi ve onarımlarının yapılması;

b- Gerekirse araştırma merkezinden de yardım alınarak öncelikle hastalığın teşhisinin yapılması;

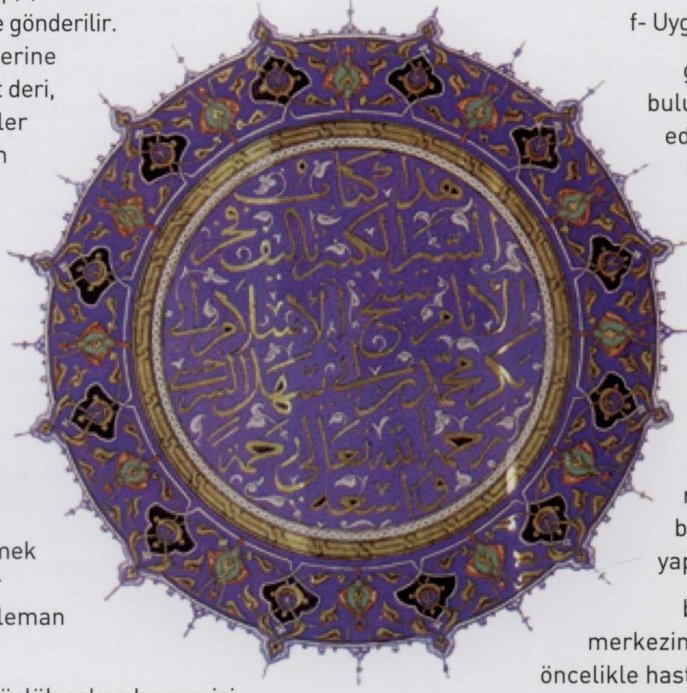
c- Lüzum görülüyorsa dezenfekte edilmesi;

d- Hastalığın seyrinin (bozulmanın) durdurulması;

e- Hastalık sebebiyle kitaplarda meydana gelen hasarların giderilmesi; Kitap hastanemizde onarım çalışmaları devam etmektedir. 2005 yılı Aralık ayında Bakanlığımızın atamış olduğu teknik personel araştırma çalışmalarının ön hazırlıklarını yapmaktadırlar. Ayrıca Süleymaniye Külliyesinin Dârü's-şifa (Hastahane) bölümü Süleymaniye kütüphanesi kullanımına verildi. Onarımı için Restorasyon planları hazırlanıyor. Tamiri bitince Restorasyon ve Araştırma Merkezinin onarım kısmı oraya geçecek. Bu konuda Kültür ve Turizm Bakanlığı, IRCICA ve UNESCO arasında ortak çalışma devam etmektedir.

f- Sayfaların ve cildin orijinalitesi bozulmadan aslına uygun olarak onarımlarının yapılması planlanmıştır.

5- Türkiye Yazmaları Toplu Katoloğu (TÜYATOK) İstanbul Şubesi: Türkiye Yazmaları Toplu Katoloğu'nun merkezi Ankara'dadır. Süleymaniye kütüphanesinde 1979 yılında hizmete girmiş bir şubesi bulunmaktadır. Bu merkezde Türkiye'de bulunan bütün yazmaların kataloglarının yapılması

hedeflenmiştir. Koleksiyonlarda bulunan yazmalar konularına göre sıralanmış olup her koleksiyon cildinin sonunda yazar ve kitap adı indeksi verilmektedir. Fasiküllerin tespit ve yayınlanması bittikten sonra umumi fihrist yapılması kararlaştırılmıştır. Katalogların hazırlık ve basım işleri, il isimleri alfabetik sırasına göre yapılmaktadır. 1979 – 1995 yılları arasında 18 kütüphanenin kitaplarının katalogları neşredilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü bünyesinde sürdürülen bu çalışmalar 1995 yılından beri Milli Kütüphane Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Süleymaniye Kütüphanesine Bağlı Bulunan Yazma Eser Kütüphaneleri :

- * Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi
- * Hacı Selim Ağa Yazma Eser Kütüphanesi
- * Köprülü Yazma Eser Kütüphanesi
- * Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi
- * Ragıp Paşa Yazma Eser Kütüphanesi

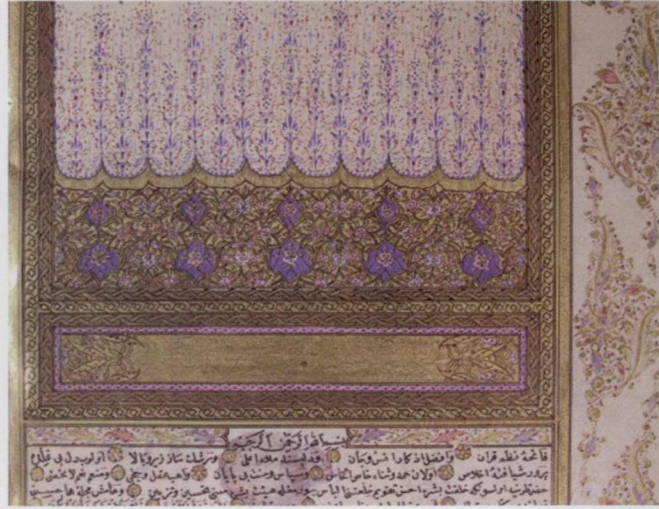
SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ YAZMALARINA AİT

BASIL KATALOGLAR

1- Devr-i Hamidî Fihristleri :

1300-1312 yılları arasında, 12 senede 41 cilt içerisinde 67 kütüphanenin kitaplarının basılan fihristleridir. Bu fihristlerin basımından önce iki fihrist basılmıştır. Bunlar;

a) Damat İbrahim Paşa Kütüphanesi'nin taş basma fihristi : Kütüphaneler Müfettişi Abdurrahman Nacim Efendi (? – 1312/1895) tarafından 1279/1863 yılında hazırlanmış ve

taşbaskısı olarak basılmıştır. Damat İbrahim Paşa Kütüphanesi'nde bulunan 1252 adet kitabın ismi, müellifi, cildi, varak ve satır adedi, kâtib-i hat ve tarihi ve dili hakkında ma'lumat verilmektedir.

b) Sadrazam Ragıp Paşa Kütüphanesi Fihristi : 1285/1869 yılında Takvimhâne –i Âmire'de basılan bu fihrist de Abdurrahman Nacim Efendi tarafından hazırlanmıştır. 80 sahifedir. Fihristte kitabın ismi, müellifi, dili, hattın cinsi, satır ve varak adedi verilmektedir. Kapağında şu kayıt vardır: Koska da Kâin Sadr-ı Esbak merhum Ragıp Paşa Kütüphanesinde Mevcut Kütüb-i Şerifenin Defteridir.

Devr-i Hamidî fihristlerine ilk önce Bahçekapı'da bulunan I. Abdülhamid Kütüphanesi kitaplarından başlanmıştır. Bu işle Rüştüye Mektepleri Müdürü Selim Sâbit Bey meşgul

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN KOLEKSİYONLAR

1 A.Erip Gürtay	32 Feyzullah Paşa (Dr.)
2 Abdülgani Ağa	33 Fotokopi
3 Ahmet Anlatan	34 Gelibolulu Tahir Efendi
4 Ali Galip Bey	35 Giresun Yazmaları
5 Ali Nihat Tarlan	36 Gülnur Valide Sultan
6 Amcazade Hüseyin Paşa	37 Hacı Ali Saib Efendi
7 Antalya, Tekelioğlu	38 Hacı Mahmud Ef.(Yahya Ef.Derg.hı)
8 Arslan Kaynardağ	39 Hacı Reşid Bey
9 Aşir Efendi	40 Hafız Ahmed Paşa
10 Ayasofya	41 Hâfid Efendi
11 Bağdatlı Vehbi Efendi	42 Hâfid Efendi İlavesi
12 Basma Bağışlar	43 Hâlid Efendi
13 Beşir Ağa	44 Hâlid Efendi İlavesi
14 Beşir Ağa Eyüp	45 Hamidiye
15 Carullah	46 Harput
16 Celal Ökten	47 Hasan Hüsnü , Paşa
17 Çelebi Abdullah Efendi	48 Hasib Efendi Tekkesi
18 Çorlulu Ali Paşa	49 Haşim Paşa
19 Damat İbrahim Paşa	50 Hayri ve Abdullah Efendi
20 Darülmenevi	51 Hekimoğlu Ali Paşa ve Camii
21 Denizli	52 Hidiv İsmail Paşa
22 Dosyalar	53 Hüseyin Kâzım Bey
23 Düğümlü Baba	54 Hüsrev Paşa
24 Efgani Şeyh Ali Haydar Efendi	55 İbrahim Efendi
25 Ekrem Karadeniz	56 İhsan Mahvi Balkır
26 El-Hâc Mustafa Efendi	57 İsmail Öztürk
27 Erzincan	58 İsmihan Sultan
28 Esad Efendi	59 İyd Mehmed Efendi
29 Eyüp Camii (Hazreti Halid)	60 İzmir
30 Fatih	61 İzmirli İsmail Hakkı
31 Fethi Sezai Türkmen	62 İzmirli Mustafa Efendi

olmuştur. 1300/1882-83 yılında yayınlanan ilk Devr-i Hamidî Kataloğu'nda konuyla ilgili yayınlanan muhtıra şöyledir:

"Muhtıra: Veli-i ni'met bî-minnetimiz Padişah-ı mearif-perver ve şehinşâh-ı adalet-güster, şerf-bahş-ı serir-i Osmanî el-Gazi Sultan Abdülhamit Hân-ı sâni Efendimiz hazretlerinin asr-ı humâyûn-î şâhâneleri ma'şer-i celîlesine bir ilâve-i cemîle olmak üzere bu def'a Dersaadet ile bilâd-ı selâsede kâ'in bi'l-cümle kütüphaneler teftiş ve mua'yene ettirilerek bunların suret-i sahihede birer kit'a defterinin tertib ve tanzimi hususi, cânib-i nezaret-i celile-i me'ârifden bu bend-i keminelere emr ü irâde buyurulmuş olmağla bi-lutfihi te'âlâ teberruken ve teyemmünen cedd-i emced hazret-i şahriyârî firdevs-i âşiyân Gâzi Abdülhamit Hân-ı evvel tâbe- serâhu hazretlerinin kütüphanesi şeriflerinden îfâ-yı vazifeye bede' ve mübaşeret olunup teftiş ve mu'ayene me'murları tarafından verilen ma'lumat üzerine tahkikât-ı muktezaya bi'l- icra mü'e'llifât-ı mevcûdenin ba'zı evsâf-ı mümeyyezeleriyle adet ve ünvanlarını

mübeyyin ve mü'ellif ve mütercimlerinin isim ve şöhretleriyle beraber dest-rest olunabilenlerin tarih, te'lif ve vefatlarını müstemil münakkah bir kit'a defter vucuda getirilerek erbâb-ı ilm ve mütâlâ'aya mücib-i istifade olmak üzere nezâret-i müşarûnileyha tarafından tabî ve temsil edilmiş olduğu gibi diger

kütüphanelerin dahi bu minvâl üzere birer kit'a defterlerinin bi't-terdib tabî ve neşri musammem bulunmuştur. Ve billahi't-tevfik. Teme. Müdir-i mekâtib-i Rüştîye Selim Sâbit."

Devr-i Hamidî Fihristleri :

- 1- Defter-i Kütüphane-i Amca Hüseyin Paşa, İstanbul 1310, 60 sayfa; a) Amca Hüseyin Paşa, s.1-49; b) Seyyid Nazif Efendi, s. 50-60.
- 2- Defter-i Kütüphane-i Âşir Efendi, Dersaadet 1306, 193 sayfa; a) Reisül küttab Mustafa Efendi, s.1-97; b) Şeyhulislam Mustafa Âşir Efendi, s.98-147; c) Hafit Efendi, s.148-189; d) Hafit Efendi eki, s. 189-193.
- 3- Defter-i Kütüphane-i Ayasofya, Dersaadet 1304, 387 sayfa.
- 4- Defter-i Kütüphane-i Beşir Ağa, İstanbul 1303, 61 sayfa; a) Beşir Ağa, s.1-58; b) Nurettin Ağa, s. 59-60.
- 5- Defter-i Kütüphane-i Beşir Ağa, İstanbul 15 sayfa.
- 6- Defter-i Kütüphane-i Çelebi Abdullah Efendi, Dersaadet 1311, 41-4 sayfa
- 7- Defter-i Kütüphane-i Çorlulu Ali Paşa, İstanbul 1303, 35 sayfa.
- 8- Defter-i Kütüphane-i Damat İbrahim Paşa, Dersaadet 1312, 87 sayfa.
- 9- Defter-i Kütüphane-i Dügümlü

- 63 Kadizâde Burhanettin
- 64 Kadizâde Mehmed
- 65 Karaçelebizâde Hüsameddin
- 66 Kasideci,z.de S.S.Efendi
- 67 Kemal Edip Kürkcüoğlu
- 68 Kılıç Ali Paşa
- 69 Lâla İsmail
- 70 Lâleli
- 71 Levhalar
- 72 M.Arif M.Murad
- 73 M.Hilmi F.Fethi
- 74 Mahmud Paşa
- 75 Mehmed Nuri Efendi
- 76 Mehmed Sefâyihî
- 77 Mehmet Ağa Camii
- 78 Mehmet Nusret Giresuni
- 79 Mesih Paşa
- 80 Mihrimah Sultan
- 81 Molla Çelebi
- 82 Muammer İlker
- 83 Muğla Hoca Mustafa
- 84 Murat Molla
- 85 Musalla Medresesi
- 86 Nafiz Paşa
- 87 Nasuhi Dergah" (Üsküdar)
- 88 Necip Erdem
- 89 Nureddin Ağa
- 90 Nuri Arlasez
- 91 Osman Huldî Öztürkler
- 92 Ömer Sindal
- 93 Pertev Paşa (Selimiye)
- 94 Pertevniyal (Valide Camii)
- 95 Ragıp Paşa

- 96 Rauf Yekta
- 97 Reisülkattab Mustafa Efendi
- 98 Reşid Efendi
- 99 Rüstem Paşa
- 100 Saliha Hatun
- 101 Serez
- 102 Servili
- 103 Sevil Akay
- 104 Seyyid Nazif Efendi
- 105 Sultan Ahmed I.
- 106 Süheyl Ünver
- 107 Süleymaniye
- 108 Sütlüce Dergâhı(Elif Efendi)
- 109 Şazeli Tekkesi
- 110 Şehid Ali Paşa
- 111 Şehzade Mehmed
- 112 Şerif Muhiddin Targan
- 113 Şeyhülislam Esad Efendi
- 114 Tahir Ağa Tekkesi
- 115 Tarık Gökmen
- 116 Tercüman Gazetesi
- 117 Tirnovalı
- 118 Turhan Valide Sultan
- 119 Uşşâki Tekkesi
- 120 Yabancı Diller
- 121 Yahya Tefvik
- 122 Yazma Bağışlar
- 123 Yeni Camii
- 124 Yeni Eserler
- 125 Yeni Medrese
- 126 Yozgat
- 127 Yusuf Ağa
- 128 Zühdü Bey

Baba, Dersaadet 1310, 47 sayfa.

10- Defter-i Kütüphane-i Esad Efendi, İstanbul, ts., 342+1 sayfa.

11- Defter-i Kütüphane-i Camii- Şerif Eyüp, İstanbul, ts., 1311, 23 sayfa.

12- Defter-i Kütüphane-i Fatih, İstanbul, 1-381+59 sayfa; a) Fatih s.1-381; b) İbrahim Efendi, s.1-59.

13- Defter-i Kütüphane-i Feyzullah Efendi ve Şeyh Murat ve Kalkandelenli İsmail Ağa, Dersaadet 1310, 79 sayfa; a) Feyzullah Efendi, s.1-27; b) Kalkandelenli İsmail Ağa, s.28-41; c) Şeyh Murat [Darülmecnevi], s.42-79.

14- Defter-i Kütüphane-i Hâlet Efendi, Dersaadet 1312, 98 sayfa; a) Hâlet Efendi, s.1-70; b) Hâlet Efendi eki, s.71-96.

15- Hamidiye Kütüphanesinde Mahfuz Kütüb-i Mecrudenin Defteridir, İstanbul 1300, 153+1 sayfa; a) Hamidiye, s.1-100; b) Lala İsmail, s.101-152.

16- Bahriye Nazırı Hasan Hüsnü Paşa Kütüphanesi Fihristi, 50 sayfa.

17- Defter-i Hekimoğlu Ali Paşa Kütüphanesi, Dersaadet 1311, 72 sayfa; a) Hekimoğlu s.72; b) Hekimoğlu Camii s.1-12.

18- Defter-i Kütüphane-i Hüseyin Paşa, İstanbul, ts., 78 sayfa.

19- Defter-i Kütüphane-i İsmihan Sultan, Dersaadet 1310, 40 sayfa.

20- Defter-i Hüsameddin Efendi Kütüphanesi, İstanbul 1316, 32+1 sayfa; a) Kara Çelebizâde Hüsameddin Efendi, b) Nakşidil Sultan.

21- Kılıç Ali Paşa Kütüphanesi Defteri, Dersaadet 1311, 92-1 sayfa.

22- Defter-i Kütüphane-i Laleli, Dersaadet 1311, 382 sayfa.

23- Mahmut Paşa Medresesi Kütüphanesi ve Rüstem Paşa Kütüphanesi Defteri, Dersaadet 1311, 72+2 sayfa; a) Mahmut Paşa, s.1-26; b) İzmirlî Mustafa Efendi, s.27-34; c) Rüstem Paşa, s.35-47; d) Yusuf Ağa, s.48-72.

24- Defter-i Kütüphane-i Mihrişah Sultan, Dersaadet 1310, 76 sayfa.

25- Defter-i Kütüphane-i Selimiye, Dersaadet 1311, 74+1 sayfa.

26- Defter-i Kütüphane-i Medrese-i Servili, Dersaadet 1311, 33+1 sayfa.

27- Defter-i Kütüphane-i Süleymaniye, Dersaadet 1310, 111 sayfa.

28- Çarşambada Şeyhülislam Esad Efendi Medresesi ve Yeni Medrese ve Mehmet Ağa Camii Kütüphaneleri Defteri, Dersaadet 1310, 30-1 sayfa; a) Şeyhülislam Esad Efendi, s.1-11; b) Mehmet Ağa Camii, s.12-20; c) Yeni Medrese, s.21-30.

29- Aksaray Valide Camii Şerifi Kütüphanesi Defteri, Dersaadet 1311, 69+2 sayfa.

30- Defter-i Kütüphane-i Yahya (Tevfik) Efendi, Dersaadet 1310, 47+1 sayfa.

31- Yeni Cami Kütüphanesinde Mahfuz Kutub-ı Mecrudenin Defteridir, 103+1 sayfa; a) Yeni Camii, s.1-76; b) Turhan Valide Sultan, s.77-101; c) Muallim el-Hac Mustafa Efendi, s.102.

32- Defter-i Kütüphane-i Damatzâde Kazasker Mehmed Murat, Dersaadet 1311, 170 sayfa; a) Murat Molla, s.1-148; b) Mehmed Murad, s.150-161; c) Mehmed Arif, s.162-170; d) Gelibolulu Tahir, s.172-179.

33- Defter-i Kara Mustafa Paya ve Musalla Medresesi ve Hekimoğlu Camii ve Kuyucu Murat Kütüphaneleri, Dersaadet 1310, 62 sayfa; a) Kara Mustafa Paşa, s.1-36; b) Musalla Medresesi, s.37-54; c) Hekimoğlu Camii, s.55-58; d) Kuyucu Murat Paşa, s.59-62.

34- Defter-i Kütüphane-i Atif Efendi, Dersaadet 1310, 194 sayfa.

35- Defter-i Kütüphane-i el-Hac Selim Ağa, Dersaadet 1310, 134 sayfa.

36- Defter-i Kütüphane-i Emir Hoca Kemankes, İstanbul 66+11+1 sayfa; a) Kemankes, s.1-49; b) Nurbanu Sultan, s.50-63; c) Yakup Ağa, s.64-66.

37- Köprülüzâde Mehmed Paşa'nın Kütüphanesinde Mahfuz Kutub-ı Mecrudenin Defteri, 248 sayfa; a) Köprülüzâde Mehmed Paşa, s.1-136; b) Fazıl Ahmed Paşa, s.137-178; c) Mehmed Asım, s.179-246.

38- Nuruosmaniye Kütüphanesinde Mahfuz Kütüb-i Mecrudenin Defteridir, İstanbul ts., 1-338 sayfa.

39- Defter-i Kütüphane-i Ragıp Paşa, İstanbul 1310, 176 sayfa.

40- Defter-i Kütüphane-i Veliyyüddin, İstanbul 1304, 286 sayfa.

41- Kütüphane-i Umumî Defteri, İstanbul 1300.

2- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu

Serisinden Çıkan Süleymaniye Kütüphanesi Yazmaları İle İlgili Kataloglar :

1- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu 2, Ankara 1980, 266 sayfa; a) Giresun Yazmaları (Süleymaniye Kütüphanesi'nde) s.1-221; b) Ordu Yazmaları, s.223-248; c) Rize Yazmaları, s.249-266.

2- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu 1 (34), Ankara 1981, 188 sayfa.

3- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu 3 (07), İstanbul 1983, 480 sayfa; a) Antalya-Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi, s.1-230; b) Antalya-Tekelioğlu Yazmaları (Süleymaniye Ktp.de), s.236-480.

4- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu 4 (07), İstanbul 1984, 320 sayfa. Antalya-Tekelioğlu Yazmaları (Süleymaniye Kütüphanesi'nde).

5- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu 5 (07), İstanbul 1984, 367 sayfa. Antalya - Tekelioğlu Yazmaları (Süleymaniye Kütüphanesi'nde).

6- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu 3 (34), Ankara 1987, 234 sayfa. Amca-zâde Hüseyin Paşa ve Hekimbaşı Musa Nazif Efendi Yazmaları (Süleymaniye Kütüphanesi'nde).

7- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu 4 (34), Ankara 1994, 694 sayfa; Mustafa Âşir Efendi Yazmaları (Süleymaniye Kütüphanesi'nde).

3- Süleymaniye Kütüphanesinin Yazmalarını da İçerisinde Bulunduran Kataloglar

1- Prof. Dr. Günay Kut, Tercüman Gazetesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu I, İstanbul 1989, 14+412 sayfa.

2- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Tarih-Coğrafya Yazmaları Katalogları, 1943-1962, 909 sayfa.

3- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu,

1.c. İstanbul 1947, 219+16 sayfa,

2.c. İstanbul 1959, 552 sayfa,

3.c. İstanbul 1965, 553-934 sayfa,

4.c. İstanbul 1969, 935-1080 sayfa.

4- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu, İstanbul 1961, 7+195 sayfa.

5- Cevdet Türkay, İstanbul Kütüphanelerinde Osmanlılar Devrine Ait Türkçe, Arapça, Farsça Yazma ve Basma Coğrafya Eserleri Bibliyografyası, İstanbul 1958.

6- M.Şahidi Örnek, Süleymaniye Kütüphanesi Türkçe Mesnevi Yazmaları Kataloğu (Tez), 1974, 16+211 sayfa.

7- Ahmet İmdat Salihioğlu, Süleymaniye Umumi Kütüphanesindeki Âdâb ve Siyasete Dair El Yazmaları (Tez), 1980, 5+103 sayfa.

8- Mehmet Toprak, Süleymaniye Kütüphanesindeki Mezhepler Tarihi ile İlgili Eserlerin Tanıtımı (Yüksek Lisans Tezi), 71 sayfa.- Nezihe Seyhan, Süleymaniye Kütüphanesindeki Minyatürlü Yazma Eserlerin Kataloğu, 1991, 943 sayfa